

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-01-14

Diarienummer 1354/21

Handläggare

Charlotta Bjerhem

Telefon: 031-368 05 88

E-post: charlotta.bjerhem@stadshuset.goteborg.se

Remiss från Socialdepartementet - Börja med barnen! Följa upp hälsa och dela information för en god och nära vård (SOU 2021:78)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Yttrande över remissen Börja med barnen! Följa upp hälsa och dela information för en god och nära vård (SOU 2021:78), i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, översänds till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Göteborgs Stad fick den 5 november 2021 slutbetänkandet Börja med barnen! Följa upp hälsa och dela information för en god och nära vård (SOU 2021:78) på remiss.

Socialdepartementet önskade svar senast den 4 februari 2022. Stadsledningskontoret har bett att få inkomma med kommunstyrelsens ställningstagande i samband med kommunstyrelsens sammanträde den 9 februari. Socialdepartementet har önskat få ta del av tjänsteutlåtandet senast den 4 februari, vilket därför har sänts över på förhand.

Den statliga utredningen En sammanhållen god och nära vård för barn och unga har haft i uppdrag att se över förutsättningarna för en sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Syftet med utredningen att uppnå en mer jämlik vård som omfattar hälsofrämjande insatser för barn och unga. Syftet är också att genom insatser i den nära vården för barn och unga med psykisk ohälsa avlasta barn- och ungdomspsykiatrien.

Förslagen i slutbetänkandet kompletterar förslagen i utredningens tidigare delbetänkande. Slutbetänkandet innehåller bland annat förslag som syftar till en samlad uppföljning av barns och ungas hälsa. Uppföljningen ska stödja utvecklingen dels av det hälsofrämjande arbetet för barn och unga både på individuell och nationell nivå, dels av vårdens utformning och innehåll. Förslagen omfattar ett antal uppdrag samt ett förtydligande i patientdatalagen (2008:355) om att kvalitetsregisters ändamål är att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra hälso- och sjukvårdens kvalitet. Lagändringarna föreslås träda i kraft 1 juli 2022.

I beredningen av ärendet har stadsledningskontoret skickat betänkandet som en förvaltningsremiss till grundskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Förslagen i slutbetänkandet bidrar enligt stadsledningskontorets bedömning till bättre förutsättningar för att följa upp barn och ungas hälsa och vårdens utformning och innehåll. Det är positivt att flera förslag omfattar genomförande och uppföljning av de

förslag som lämnades i utredningens delbetänkande. Förslagen ger också förutsättningar för en bättre informationsdelning.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker utredningens förslag med de synpunkter och kommentarer som lämnas i tjänsteutlåtandet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utredningen föreslår att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att dels utreda om det är möjligt och lämpligt att följa barn och ungas hälsa i hälsodataregister, dels utreda möjligheten att registrera uppgifter om barn och unga som fått hälso- och sjukvård inom elevhälsans medicinska insatser. Utredningen bedömer att dessa förslag på sikt kan medföra ökad administration och kostnader för kommunen, men tar inte ställning till storleken på dessa kostnader. I utredningens förslag på uppdrag till Socialstyrelsen kring att utreda hälsodataregister ingår dock att också utreda omfattningen av ökad administration och eventuella kostnader.

Förslagen handlar också om att utveckla kvalitetsregister för den vård som ges inom ramen för elevhälsans medicinska insats. En utveckling av nationella kvalitetsregister som omfattar elevhälsan kan medföra kostnader för kommunen eftersom det kan ställa krav på tekniska lösningar för att kunna ansluta sig till registren. Utredningen gör en uppskattning av vad en väsentlig utbyggnad av berörda kvalitetsregister skulle kunna kosta totalt samt i genomsnitt per huvudman. Enligt beräkningarna skulle en kostnad för utbyggnad av elevhälsans kvalitetsregister i snitt kosta mellan 13 000 och 20 000 per huvudman. Syftet med uppskattningen är dock framför allt att ge utredningen underlag för att värdera kostnad mot nytta med förslaget.

I slutbetänkandet tar inte utredningen ställning till hur en utbyggnad eller finansiering av kvalitetsregistren ska ske. Det är därför svårt att i detta skede bedöma eventuella kostnader för Göteborgs Stad. Utredningens bedömer att det behöver utgå statligt stöd till kvalitetsregister för hälsovårdande verksamhet för barn och unga under en uppbyggnadsfas för att nå en utveckling och en god täckningsgrad. Stadsledningskontoret delar den bedömningen. I sammanhanget bör nämnas att det är det frivilligt att ansluta sig till kvalitetsregister.

Syftet med utredningens samlade förslag är att bidra till förutsättningar för bättre kunskaper om vilka insatser som leder till bättre hälsa hos barn och unga. På längre sikt kan det medföra en bättre hälsa hos befolkningen och minskat behov av vård och omsorg senare i livet. Förslagen syftar också till en mer sammanhållen och effektiv vård. Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning att det sammantaget kan förväntas bidra till positiva samhällsekonomiska effekter på sikt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Utredningen bedömer att utredningens förslag om uppföljning och kvalitetssäkring av barn- och ungdomshälsovården kan bidra till att minska behovet av hälso- och sjukvård. Det i sin tur kan minska hälso- och sjukvårdens påverkan på miljön. Stadsledningskontoret gör ingen annan bedömning, men frågan är svårbedömd. I övrigt har stadsledningskontoret inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Utredningen har haft i uppdrag att särskilt beakta barnrättsperspektivet och ungdomsperspektivet i sitt arbete, och att särskilt belysa konsekvenserna för barn och unga i sina förslag. Därför har utredningen utgått från barnkonventionens fyra grundprinciper i sitt arbete och i sina förslag. De fyra principerna handlar om lika rättigheter och icke-diskriminering, barnets bästa, rätt till liv, överlevnad och utveckling samt rätten att göra sin röst hörd och rätten till delaktighet och inflytande. Utredningen har också utgått från artikel 24, om barns rätt till hälsa och sjukvård. Utifrån integritetsaspekterna i utredningens förslag har hänsyn också tagits till artikel 16 om att barn har rätt till lagens skydd mot godtyckliga eller olagliga ingripanden i sitt privat och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens samt mot olagliga angrepp på sin heder och sitt anseende. I slutbetänkandet redogör utredningen för hur de olika förslagen bidrar till att säkerställa barns rättigheter i barnkonventionen.

Stora delar av utredningens förslag handlar om att det ska vara möjligt att följa upp barn och ungas hälsa såväl som kvaliteten i barn- och ungdomshälsovården på ett bättre sätt. Det gör det möjligt att få bättre kunskap om vilka insatser som minskar förekomst om ohälsa och sjukdom hos barn och unga. Genom uppföljning kan också ojämlikheter i hälsa upptäckas och åtgärdas. Därför menar utredningen att förslagen och bedömningarna kan bidra till att barn får hälsofrämjande och förebyggande insatser som är mer effektiva, kunskapsbaserade, ändamålsenliga och jämlika och en mer jämlik och jämställd barn- och ungdomshälsovård.

Utredningen bedömer att förslagen som presenteras gynnar alla barn, men särskilt bland annat barn och unga med psykisk ohälsa, funktionsnedsättningar, kroniska sjukdomar, samsjuklighet och barn och unga som av olika skäl har behov av samordnade insatser från olika aktörer. På så sätt menar utredningen att förslagen också bidrar till att säkerställa barns rättigheter enligt barnkonventionen.

Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning att förslagen kan bidra till mer kunskapsbaserade, jämlika och ändamålsenliga hälsofrämjande och förebyggande insatser. Det knyter väl an både till målen i stadens program för en jämlik stad och till målen i stadens folkhälsoprogram. Stadsledningskontoret vill framhålla vikten av att särskilt utsatta grupper av barn och unga synliggörs i en utvecklad uppföljning. Det handlar dels om att det är viktigt att kunna följa hälsoutvecklingen för olika grupper för att kunna analysera om hälsan är jämlik. Dels handlar det om att kunna följa upp att verksamheterna erbjuder likvärdiga insatser till alla barn och unga och att vården är jämlik. Samtidigt måste integritetsaspekter vägas in, så att känsliga uppgifter inte samlas in i onödan.

Bilagor

1. Sammanfattning av Börja med barnen! Följa upp hälsa och dela information för en god och nära vård (SOU 2021:78)
2. Förslag till yttrande

Ärendet

Göteborgs Stad fick den 5 november 2021 slutbetänkandet Börja med barnen! Följa upp hälsa och dela information för en god och nära vård (SOU 2021:78) på remiss.

Socialdepartementet önskade svar senast den 4 februari 2022. Stadsledningskontoret har bett att få inkomma med kommunstyrelsens ställningstagande i samband med kommunstyrelsens sammanträde den 9 februari. Socialdepartementet har önskat få ta del av tjänsteutlåtandet senast den 4 februari, vilket därför har sänts över på förhand.

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade den 28 november 2019 att uppdra åt en särskild utredare att se över förutsättningarna för en mer sammanhållen god nära vård för barn och unga.

Utredningens uppdrag ska ses som ett led i den pågående omställning av hälso- och sjukvården till en nära och tillgänglig vård där primärvården utgör navet i hälso- och sjukvården. Syftet med utredningen är att uppnå en mer likvärdig vård som innefattar förebyggande och hälsofrämjande insatser för barn och unga i hela landet. Syftet är också att genom insatser inom den nära vården för barn och unga med psykisk ohälsa avlasta den specialiserade barn- och ungdomspsykiatrin.

Utredningen har tidigare presenterat ett delbetänkande, Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34). I delbetänkandet föreslog utredningen en hälsoreform i syfte att bidra till en mer sammanhållen och likvärdig god och nära vård för barn och unga. Göteborgs Stads remissvar beslutades av kommunstyrelsen 2021-09-29 §729, diarienummer 0852/21. Staden tillstyrkte då förslagen i delbetänkandet.

Denna remiss avser utredningens slutbetänkande, Börja med barnen! Följa upp hälsa och dela information för en god och nära vård (SOU 2021:78). Förslagen i slutbetänkandet kompletterar utredningens delbetänkande. I slutbetänkandet redovisar utredningen förslag som syftar till en samlad uppföljning av barns och ungas hälsa. Uppföljningen ska stödja utvecklingen dels av det hälsofrämjande arbetet för barn och unga både på individuell och nationell nivå, dels av vårdens utformning och innehåll. I slutbetänkandet kompletteras hälsoreformen också med förslag och bedömningar som på sikt ska bidra till en bättre informationsdelning mellan de berörda hälsovårdsverksamheterna.

Göteborgs Stad berörs framförallt av utredningens förslag i egenskap av huvudman för elevhälsan.

Förslag och bedömningar i slutbetänkandet

I slutbetänkandet presenteras ett antal förslag och bedömningar utifrån att utredningen anser att det i nuläget saknas tillräckliga insatser för att tillgodose de behov som finns av ökad kunskap om barn och ungas hälsa och om vilka faktorer som påverkar denna och indikerar sjukdom. Utredningen menar att de uppgifter som samlas in idag fokuserar på sjukdomar och deras behandling, och att det saknas uppgifter om barn och ungas hälsoutveckling i befintliga hälsoregister.

Vidare anser utredningen att det saknas nationell uppföljning av barn- och ungdomshälsovårdens verksamhet och kvalitet, vilket försvårar möjligheten att nå en mer sammanhållen och likvärdig vård i landet för barn och unga.

Utredningens förslag handlar också om att stödja genomförandet av den hälsoreform som föreslogs i delbetänkandet. Förslag lämnas också som syftar till att förbättra informationsdelning för att få bättre förutsättningar för en sammanhållen vård.

Bland annat lämnas följande förslag och bedömningar:

- Socialstyrelsen ska få i uppdrag att utreda om det är möjligt och lämpligt att följa barns och ungas hälsa i hälsodataregister, och lämna de författningsförslag som är nödvändiga för att det ska kunna ske.
- Socialstyrelsen ska också få i uppdrag att utreda om det är möjligt och lämpligt att i ett hälsodataregister behandla uppgifter om barn och unga som fått hälso- och sjukvård inom elevhälsans medicinska insatser och lämna nödvändiga författningsförslag. Utredningen menar att uppgifter från elevhälsan behöver inkluderas i registren för att få en helhetsbild.
- Socialstyrelsen ska få i uppdrag att utreda om det är möjligt och lämpligt att i ett hälsodataregister behandla uppgifter om barn och unga som fått hälso- och sjukvård vid ungdomsmottagningarna, och lämna nödvändiga författningsförslag.
- Ett förtydligande i patientdatalagen (2008:355) om att kvalitetsregisters ändamål är att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra hälso- och sjukvårdens kvalitet. Syftet med den ändrade formuleringen i patientdatalagen är att tydliggöra att det är möjligt att behandla personuppgifter i nationella och regionala kvalitetsregister för ändamålet att systematiskt och fortlöpande utveckla och kvalitetssäkra även hälsofrämjande och förebyggande åtgärder.
- Socialstyrelsen ska få i uppdrag att stödja genomförandet av den nationella hälsoreformen för barn och unga, med särskild fokus på det nationella hälsovårdsprogrammet. I uppdraget ska även ingå att föreslå indikatorer för att kunna följa utvecklingen av barn- och ungdomshälsovården
- Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska få i uppdrag att utvärdera effekterna av den nationella hälsoreformen för barn och unga. I uppdraget ska initialt ingå att utvärdera hur reformen implementeras. Särskild vikt ska läggas vid förutsättningarna för huvudmän och vårdgivare för elevhälsans medicinska insatser och ungdomsmottagningar att implementera programmet.
- Inspektionen för vård och omsorg bör granska att barn och unga får relevanta insatser från barn- och ungdomshälsovården på likvärdiga grunder i landet oavsett bostadsort, val av vårdgivare eller skola.
- Socialstyrelsens uppdrag att utveckla den nationella uppföljningen av hälso- och sjukvården med fokus på primärvård bör kompletteras med ett uppdrag att följa upp om barns och ungas behov tillgodoses i omställningen.
- Socialstyrelsen ska få i uppdrag att leda ett arbete med att kartlägga förekomsten av och behov hos barn- och unga med långvariga och stora vård- och omsorgsbehov.
- Utredningen bedömer att informationsdelning mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården behöver stärkas. Förslaget i den tidigare utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg om bestämmelser om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation bör genomföras, men det bör utredas om det är möjligt och lämpligt att utvidga de föreslagna bestämmelserna till att omfatta ytterligare grupper av barn och unga inom socialtjänsten.
- Regeringen ska tillsätta en utredning för att utreda om dagens lagstiftning är ändamålsenlig när det gäller utlämnande av uppgifter från hälso- och sjukvården till

barn respektive vårdnadshavare. Utredningen ska få i uppdrag att lämna nödvändiga författningsförslag för att åstadkomma en mer ändamålsenlig ordning.

- Utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorgs (S 2019:01) förslag till bestämmelser som tillåter att vårdgivare, under vissa förutsättningar, får ge ombud elektronisk tillgång till patientuppgifter bör genomföras.

Lagändringarna föreslås träda i kraft 1 juli 2022. I övrigt behövs inga särskilda övergångsbestämmelser.

Remissinstansernas yttranden

Stadsledningskontoret har remitterat betänkandet till grundskoleförvaltningen samt utbildningsförvaltningen som en förvaltningsremiss. Remisstiden har inte medgett behandling i respektive nämnd. Båda förvaltningarna har inkommit med synpunkter vilka redovisas nedan.

Grundskoleförvaltningen

Grundskoleförvaltningen tillstyrker utredningens samtliga förslag och bedömningar. Sammantaget menar förvaltningen att förslagen och bedömningarna kommer att ha en positiv inverkan på barn och unga. Samtliga elever i de obligatoriska skolformerna som finns i grundskolenämndens verksamhet berörs av förslagen i slutbetänkandet.

Grundskoleförvaltningen delar bedömningen att regeringen ska tillsätta en utredning för att utreda om dagens lagstiftning är ändamålsenlig när det gäller utlämnande av uppgifter från hälso- och sjukvården till barn respektive vårdnadshavare. Förvaltningen framhåller att elever självmant kontaktar elevhälsans medicinska insats för frågor som rör känsliga uppgifter och att det bör kunna ske utan att vårdnadshavare per automatik har rätt att ta del av dokumentationen.

När det gäller uppdraget till Socialstyrelsen om att stödja genomförandet av den nationella hälsoreformerna för barn och unga lyfter förvaltningen en frågeställning om hur den samlade elevhälsans främjande och förebyggande insatser synliggörs utöver elevhälsans medicinska insats och i framtagandet av indikatorer. I den del av utredningen som handlar om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation påtalar grundskoleförvaltningen att delar av elevhälsan inte utgör någon medicinsk insats och därmed inte omfattas av regleringen i hälso- och sjukvården. Det är viktigt att även dokumentationen i denna del av elevhälsan omfattas.

Grundskoleförvaltningen framför också synpunkter kring det nationella hälsovårdsprogram som utredningen tidigare föreslagit. Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget men framför att kuratorernas hälsofrämjande och förebyggande arbete inte kommer att synas i hälsovårdsprogrammet för barn och unga, eftersom kuratorer inte ingår i elevhälsans medicinska insats. Grundskoleförvaltningen efterfrågar nationell vägledning och program för skolkurators psykosociala arbete inom elevhälsan. Förvaltningen önskar också ett förtydligande till skolhuvudmännen gällande att basuppdraget inom elevhälsans medicinska insats är hälsofrämjande och förebyggande, liksom syftet med hela elevhälsoarbetet som sker på skolan med start i klassrummet. Förvaltningen lyfter också att det kan vara ett otydligt vårdgivaransvar för barn/elev i övergång mellan exempelvis förskola och skola som är i behov av utredning för nästa mottagande skolform. Vidare lyfter förvaltningen att det finns ett behov av att tydliggöra vilka delar av den samlade elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete som ska

stärkas. Frågor om den föreslagna hälsoreformen och hälsovårdsprogrammet för barn och unga har behandlats i det tidigare delbetänkandet.

Utbildningsförvaltningen

Utbildningsförvaltningen tillstyrker utredningens samtliga förslag och bedömningar. Förvaltningen anser att förslagen och bedömningarna som presenteras i slutbetänkandet är ett led i rätt riktning för en mer sammanhållen uppföljning av barns och ungas hälsa och för att kvalitetssäkra hälsofrämjande och förebyggande insatser inom barn- och ungdomshälsovården.

Vidare välkomnar utbildningsförvaltningen en utredning av om elevhälsans medicinska insatser kan behandlas i ett hälsodataregister, men pekar på att elevhälsan har ett bredare förebyggande och hälsofrämjande uppdrag än den medicinska insatsen. Förvaltningen anser att utredningen också bör omfatta om det är möjligt och lämpligt att inkludera uppgifter i hälsodataregister som gäller sådana insatser i elevhälsans psykologiska del som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen. Om utredningen finner att det inte är möjligt pekar förvaltningen på att annan uppföljning kan göras som inte är baserad på personuppgifter.

Förvaltningen är också positiv till de förslag och bedömningar som syftar till att stärka förutsättningarna för informationsdelning. I denna del framhåller förvaltningen att det är viktigt att lagstiftningen skyddar alla barn och unga och särskilt de som lever i ett sammanhang där vårdnadshavare inte automatiskt bör få ta del av det barnet/ungdomen delar med hälso- och sjukvården på grund av risk för hot och repressalier.

Utbildningsförvaltningen bedömer att förslagen som på sikt syftar till utveckling och förvaltning av register inom elevhälsan är kostnadskrävande och att kommunerna bör få ersättning för sådana kostnader.

Utbildningsförvaltningen delar utredningens bedömning att staten behöver ta ett större ansvar för utformning och reglering av nationell digital infrastruktur i hälso- och sjukvården och omsorgen. Förvaltningen menar att det är nödvändigt med en fungerande infrastruktur för informationsdelning för att det ska vara möjligt att samverka mellan olika aktörer inom sjukvård, socialtjänst och elevhälsa kring vården av barn och unga. Arbetet med att skapa digitala vårdinformationsmiljöer pågår, men området är komplext. Förvaltningen ser att det finns risker om arbetet inte koordineras nationellt, bland annat att arbetet inte bedrivs kostnadseffektivt.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret ser positivt på de förslag och bedömningar som lämnas i slutbetänkandet *Börja med barnen!* Följ upp hälsa och dela information för en god och nära vård (SOU 2021:78). Förslagen bidrar till bättre förutsättningar för att följa upp barn och ungas hälsa och vårdens utformning och innehåll. Det är positivt att flera förslag omfattar genomförande och uppföljning av de förslag som lämnades i utredningens delbetänkande. Förslagen ger också förutsättningar för en bättre informationsdelning. Nedan kommenteras några av punkter särskilt.

Stadsledningskontoret instämmer i att hälsodataregister är en bra källa till uppföljning, och att uppgifter från elevhälsan också bör ingå i sådana register för att få en helhetsbild av barn och ungas hälsa. Det är positivt att Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att dels

utreda om det är möjligt och lämpligt att följa barns och ungas hälsa i hälsodataregister, dels utreda om det är möjligt och lämpligt att i ett hälsodataregister behandla uppgifter om barn och unga som fått hälso- och sjukvård inom elevhälsans medicinska insatser.

Elevhälsan omfattar dock, utöver medicinska insatser, också bland annat psykologiska insatser, vilket är en viktig aspekt av det hälsofrämjande arbetet och av barn och ungas hälsa. Stadsledningskontoret delar utbildningsförvaltningens uppfattning att uppdraget till Socialstyrelsen också bör omfatta att utreda om det är möjligt och lämpligt att inkludera uppgifter i hälsodataregister som gäller sådana insatser i elevhälsans psykologiska del som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen.

I en utvecklad uppföljning är det enligt stadsledningskontoret viktigt att särskilt utsatta grupper av barn och unga synliggörs. Det handlar dels om att göra det möjligt att följa hälsoutvecklingen för olika grupper för att kunna analysera om hälsan är jämlik. Dels handlar det om att kunna följa upp att verksamheterna erbjuder likvärdiga insatser till alla barn och unga och att vården är jämlik. Samtidigt måste integritetsaspekter vägas in, så att känsliga uppgifter inte samlas in i onödan.

Utredningen bedömer att utvecklingen av hälsoregister kan medföra ökad administration och kostnader för kommunerna. Stadsledningskontoret delar den bedömningen och förutsätter att eventuella ökade kostnader ersätts enligt den kommunala finansieringsprincipen.

Som vårdgivare för elevhälsan är skolans huvudmän skyldiga att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten. Stadsledningskontoret instämmer i utredningens bedömning att kvalitetsregister som omfattar elevhälsan kan vara ett viktigt verktyg i det systematiska förbättringsarbetet. Utredningens förslag innebär att fler personuppgifter om barns hälsa kan komma att behandlas i nationella och regionala kvalitetsregister. En utökad registrering av sådana uppgifter kan medföra integritetsrisker. Utredningen menar att vinsterna med förslagen väger starkare än integritetsriskerna och att befintliga bestämmelser i patientdatalagen ger ett tillräckligt skydd. Eftersom det inte är preciserat i slutbetänkandet vilka hälsofrämjande och förebyggande åtgärder som ska samlas in i kvalitetsregister bedömer stadsledningskontoret dock att det är svårt att ta ställning till om de författningsändringar som föreslås är tillräckliga.

Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning att statligt stöd bör utgå till kvalitetsregister för hälsovårdande verksamheter för barn och unga under en uppbyggnadsfas för att göra det möjligt att utveckla registren och nå en god täckningsgrad.

Tidigare har utredningen presenterat ett delbetänkande som innebär en hälsoreform för barn och unga. Stadsledningskontoret menar att det är viktigt att nationellt stödja genomförandet av reformen. Det är också viktigt att följa upp och utvärdera genomförandet så att hälsoreformerna tillvaratar barns rätt till hälsa och sjukvård samt lika rättigheter. Stadsledningskontoret bedömer att de förslag och bedömningar utredningen lämnar i betänkandet bidrar till detta på ett positivt sätt. Vidare delar stadsledningskontoret grundskoleförvaltningens bedömning att det är det önskvärdt att uppdraget till Socialstyrelsen om att utveckla indikatorer för att följa barn- och

ungdomshälsovården inte bara omfattar elevhälsans medicinska insats, utan också andra delar av elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till förslaget om att Socialstyrelsen får i uppdrag att leda ett arbete med att kartlägga förekomsten av och behov hos barn- och unga med långvariga och stora vård- och omsorgsbehov. Det är viktigt att en sådan kartläggning genomförs i ett brett perspektiv som inte enbart omfattar medicinska aspekter.

Utredningen bedömer att de förslag till bestämmelser om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation som lämnades i utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg (S 2019:01) bör genomföras, och föreslår att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att undersöka om det är möjligt och lämpligt att utvidga de föreslagna bestämmelserna till att omfatta ytterligare grupper av barn och unga inom socialtjänsten. Göteborgs Stad har 2021-05-19¹ yttrat sig om de förslag som denna utredning lämnade i delbetänkandet Informationsöverföring inom vård och omsorg (SOU 2021:4) gällande att elektroniskt dela vård- och omsorgsinformation mellan vårdgivare och socialtjänst. Det är positivt att utreda om detta tidigare förslag också kan omfatta ytterligare grupper av barn och unga. Sådana eventuella bestämmelser ställer dock stora krav och tydliga avgränsningar i den praktiska hanteringen för att skydda den enskildes integritet och det är viktigt att dessa aspekter noga utreds.

I slutbetänkandet föreslås också att utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg (S 2019:01) förslag till bestämmelser som tillåter att vårdgivare, under vissa förutsättningar, får ge ombud elektronisk tillgång till patientuppgifter bör genomföras. Göteborgs stad har tidigare yttrat sig angående detta förslag 2021-09-29². I övrigt delar stadsledningskontoret utredningens bedömning att möjligheten för ett barn att kunna ge nära viktiga vuxna tillgång till uppgifter från hälso- och sjukvården kan vara angeläget ur ett barnrättsperspektiv.

Det kan vara svårt för ansvarig huvudman att bedöma om uppgifter om barn i hälso- och sjukvården ska lämnas ut till barnet själv eller till en vårdnadshavare. Detta kan vara särskilt svårt vid ett digitalt utlämnande eftersom det då är svårt att bedöma barnets ålder och mognad. Stadsledningskontoret bedömer att det är positivt att regeringen förslås utreda om nuvarande lagstiftning är ändamålsenlig, och vid behov lämna författningsförslag. Stadsledningskontoret delar grundskoleförvaltningens och utbildningsförvaltningens bedömningar att det är viktigt lagstiftningen skyddar alla barn, även i de fall där vårdnadshavare inte automatiskt bör få ta del av information som barnet delar med hälso- och sjukvården.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

¹ Kommunstyrelsen 2021-05-19 §434, diarienummer 0391/21

² Kommunstyrelsen 2021-09-29 §730, diarienummer 0906/21

Bilaga 2

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.fs@regeringskansliet.se

Diarienummer S2021/06815

Remiss från Socialdepartementet - Börja med barnen! Följa upp hälsa och dela information för en god och nära vård (SOU 2021:78)

Göteborgs Stad ser positivt på de förslag och bedömningar som lämnas i slutbetänkandet Börja med barnen! Följa upp hälsa och dela information för en god och nära vård (SOU 2021:78). Förslagen bidrar till bättre förutsättningar för att följa upp barn och ungas hälsa och vårdens utformning och innehåll. Det är positivt att flera förslag omfattar genomförande och uppföljning av de förslag som lämnades i utredningens delbetänkande. Förslagen ger också förutsättningar för en bättre informationsdelning. Nedan kommenteras några av punkter särskilt.

Göteborgs Stad instämmer i att hälsodataregister är en bra källa till uppföljning, och att uppgifter från elevhälsan också bör ingå i sådana register för att få en helhetsbild av barn och ungas hälsa. Det är positivt att Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att dels utreda om det är möjligt och lämpligt att följa barns och ungas hälsa i hälsodataregister, dels utreda om det är möjligt och lämpligt att i ett hälsodataregister behandla uppgifter om barn och unga som fått hälso- och sjukvård inom elevhälsans medicinska insatser.

Elevhälsan omfattar dock, utöver medicinska insatser, också bland annat psykologiska insatser, vilket är en viktig aspekt av det hälsofrämjande arbetet och av barn och ungas hälsa. Göteborgs Stad anser att uppdraget till Socialstyrelsen också bör omfatta att utreda om det är möjligt och lämpligt att inkludera uppgifter i hälsodataregister som gäller sådana insatser i elevhälsans psykologiska del som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen.

I en utvecklad uppföljning är det enligt Göteborgs Stad viktigt att särskilt utsatta grupper av barn och unga synliggörs. Det handlar dels om att göra det möjligt att följa hälsoutvecklingen för olika grupper för att kunna analysera om hälsan är jämlik. Dels handlar det om att kunna följa upp att verksamheterna erbjuder likvärdiga insatser till alla barn och unga och att vården är jämlik. Samtidigt måste integritetsaspekter vägas in, så att känsliga uppgifter inte samlas in i onödan.

Utredningen bedömer att utvecklingen av hälsoregister kan medföra ökad administration och kostnader för kommunerna. Göteborgs Stad delar den bedömningen och förutsätter att eventuella ökade kostnader ersätts enligt den kommunala finansieringsprincipen.

Som vårdgivare för elevhälsan är skolans huvudmän skyldiga att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten. Göteborgs Stad instämmer i utredningens bedömning att kvalitetsregister som omfattar elevhälsan kan vara ett viktigt verktyg i det systematiska förbättringsarbetet. Utredningens förslag innebär att fler personuppgifter om barns hälsa kan komma att behandlas i nationella och regionala kvalitetsregister. En utökad registrering av sådana uppgifter kan medföra integritetsrisker. Utredningen menar att vinsterna med förslagen väger starkare än integritetsriskerna och att befintliga bestämmelser i patientdatalagen ger ett tillräckligt skydd. Eftersom det inte är preciserat i slutbetänkandet vilka hälsofrämjande och förebyggande åtgärder som ska samlas in i kvalitetsregister bedömer staden dock att det är svårt att ta ställning till om de författningsändringar som föreslås är tillräckliga.

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning att statligt stöd bör utgå till kvalitetsregister för hälsovårdande verksamheter för barn och unga under en uppbyggnadsfas för att göra det möjligt att utveckla registren och nå en god täckningsgrad.

Tidigare har utredningen presenterat ett delbetänkande som innebär en hälsoreform för barn och unga. Göteborgs Stad menar att det är viktigt att nationellt stödja genomförandet av reformen. Det är också viktigt att följa upp och utvärdera genomförandet så att hälsoreformen tillvaratar barns rätt till hälsa och sjukvård samt lika rättigheter. Staden bedömer att de förslag och bedömningar utredningen lämnar i betänkandet bidrar till detta på ett positivt sätt. Göteborgs Stad anser att det är det önskvärdt att uppdraget till Socialstyrelsen om att utveckla indikatorer för att följa barn- och ungdomshälsovården inte bara omfattar elevhälsans medicinska insats, utan också andra delar av elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Göteborgs Stad ställer sig positivt till förslaget om att Socialstyrelsen får i uppdrag att leda ett arbete med att kartlägga förekomsten av och behov hos barn- och unga med långvariga och stora vård- och omsorgsbehov. Det är viktigt att en sådan kartläggning genomförs i ett brett perspektiv som inte enbart omfattar medicinska aspekter.

Utredningen bedömer att de förslag till bestämmelser om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation som lämnades i utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg (S 2019:01) bör genomföras, och föreslår att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att undersöka om det är möjligt och lämpligt att utvidga de föreslagna bestämmelserna till att omfatta ytterligare grupper av barn och unga inom socialtjänsten. Göteborgs Stad har 2021-05-19 yttrat sig om de förslag som denna utredning lämnade i delbetänkandet Informationsöverföring inom vård och omsorg (SOU 2021:4) gällande att elektroniskt dela vård- och omsorgsinformation mellan vårdgivare och socialtjänst. Det är positivt att utreda om detta tidigare förslag också kan omfatta ytterligare grupper av barn och unga. Sådana eventuella bestämmelser ställer dock stora krav och tydliga avgränsningar i den praktiska hanteringen för att skydda den enskildes integritet och det är viktigt att dessa aspekter nogt utreds.

I slutbetänkandet föreslås också att utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg (S 2019:01) förslag till bestämmelser som tillåter att vårdgivare, under vissa förutsättningar, får ge ombud elektronisk tillgång till patientuppgifter bör genomföras. Göteborgs Stad har tidigare yttrat sig angående detta förslag 2021-09-29. I övrigt delar stadsledningskontoret utredningens bedömning att möjligheten för ett barn att kunna ge

nära viktiga vuxna tillgång till uppgifter från hälso- och sjukvården kan vara angeläget ur ett barnrättsperspektiv.

Det kan vara svårt för ansvarig huvudman att bedöma om uppgifter om barn i hälso- och sjukvården ska lämnas ut till barnet själv eller till en vårdnadshavare. Detta kan vara särskilt svårt vid ett digitalt utlämnande eftersom det då är svårt att bedöma barnets ålder och mognad. Göteborgs Stad bedömer att det är positivt att regeringen förslås utreda om nuvarande lagstiftning är ändamålsenlig, och vid behov lämna författningsförslag. Det är viktigt lagstiftningen skyddar alla barn, även i de fall där vårdnadshavare inte automatiskt bör få ta del av information som barnet delar med hälso- och sjukvården.

För Göteborgs kommunstyrelse

UTKAST